

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประเภทการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) เพื่อศึกษาบทบาทของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ศึกษาถึงวิธีการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคทางด้านวัฒนธรรม เพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติต่อไป

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย
๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๔. วิธีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาริวิจัยครั้งนี้ได้แก่

๑. ผู้บริหารของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ๑๑ แห่ง ที่ปฏิบัติราชการอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๕
๒. อาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่สอนของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ๑๑ แห่ง ที่ปฏิบัติราชการด้านการสอนอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๕
๓. คณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรม ที่อยู่ในวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ๑๑ แห่ง ที่ถูกแต่งตั้งโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ทำหน้าที่อยู่ในปัจจุบัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกตามขั้นตอนดังนี้

๑. ผู้บริหาร ตั้งแต่ระดับหัวหน้าคณะวิชาขึ้นไปทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย อธิการ รองอธิการ และหัวหน้าคณะวิชาทั้ง ๑๑ วิทยาลัย ๆ ละ ๗ คน รวมเป็น ๗๗ คน ได้แก่ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูสวนดุสิต วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูจันทเกษม วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยการณ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา และวิทยาลัยครูจันทบุรี

๒. อาจารย์ผู้สอน ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งทำการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสาขาทางวัฒนธรรมทั้ง ๕ สาขา ได้แก่ สาขาศิลปะ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาการช่างฝีมือ สาขากีฬาและนันทนาการ สาขาคหกรรมศาสตร์ สาขาละ ๓ คน จาก ๑๑ วิทยาลัย ๆ ละ ๑๔ คน รวมเป็น ๑๖๔ คน

๓. คณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรมของวิทยาลัยครูเขตภาคกลาง ทั้ง ๑๑ วิทยาลัย ได้แก่ ประธานศูนย์วัฒนธรรม รองประธานศูนย์วัฒนธรรม เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนา หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและเผยแพร่ หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม หัวหน้าฝ่ายหอวัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายวัฒนธรรมสัมพันธ์ ทั้งหมดตำแหน่งละ ๑ คน รวม ๔๔ คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้นจำนวน ๓๓๐ คน

๒. การสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย

๑. ศึกษาแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจาก เอกสาร ตำราและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๒. เติมนสร้างเครื่องมือ โดยการส่งแบบสอบถามให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูเขียนบรรยายถึงวิธีการทำนุบำรุงรักษาและส่ง เสริมวัฒนธรรมตามที่วิทยาลัยได้จัดขึ้น :

ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานงานด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้ประสบ จากนั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาริทยานิพนธ์

๓. หาความตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวัฒนธรรมจำนวน ๘ ท่าน ช่วยทำการแก้ไข พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ ๘ ท่าน ประกอบด้วย

- ๑) ศาสตราจารย์กระแสร มาลยาภรณ์ ผู้อำนวยการโครงการวัฒนธรรมสัญจร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
- ๒) รองศาสตราจารย์ ดร.เจตนา นาควัชระ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ๓) รองศาสตราจารย์ธนู บุญรัตพันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- ๔) อาจารย์พะยอม แก้วกำเนิด อธิบดีกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
- ๕) ศาสตราจารย์ ดร.พิทยา สายบุญ ผู้อำนวยการโครงการคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๖) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรธ เลิศศิริยะกมล อธิการวิทยาลัยครูจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
- ๗) ดร.วีระ บำรุงรักษา ผู้อำนวยการกองวิจัยและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- ๘) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา อาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔. หาความเชื่อมั่น (Reliability) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบ พร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์วิทยาลัยครูจันทบุรี จำนวน ๓๐ คน เพื่อวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (ประคอง วรรณสุต, ๒๕๒๔: ๖๒) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{X^2} \right)$$

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

σ_i^2 = ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ (Single Item Variance)

σ_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับกาทดสอบทั้งหมด หรือ
กำลังสองของส่วน เบี่ยง เบนมาตรฐาน (Standard
Deviation) ของคะแนนของผู้รับกาทดสอบทั้งหมด

σ = ความ เชื่อมั่นของแบบสอบถาม

จากการหาความ เชื่อมั่นโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว ได้ค่าความ เชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๘๘
ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนั้นมีความ เที่ยงสูงพอที่จะใช้ เป็น เครื่องมือในการ เก็บข้อมูลได้

๔. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ เครื่องมือทำการ
วิจัย ๒ ประเภทคือ

๑. แบบสอบถาม
๒. แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะ
คำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด (Open Ended)
ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านวิธีดำเนินการ ลักษณะและ
เป้าหมายของการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัยในรอบปีการศึกษา ๒๕๒๔
ซึ่งมีอยู่ ๒ ส่วนด้วยกัน คือ

๑. ลักษณะงานทางด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้จัดให้มีขึ้น
๒. วิธีดำเนินการที่วิทยาลัยได้กระทำ เป็นผลสำเร็จ

โดยลักษณะคำถามที่ใช้ เป็นแบบจัดอันดับความสำคัญ

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมทางด้าน
วัฒนธรรมของวิทยาลัยในปีการศึกษา ๒๕๒๔ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. การดำเนินกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมในลักษณะที่เกี่ยวข้อง
การสอน การจัดประกวดหรือจัดแข่งขัน การวิจัยศึกษาและรวบรวม การประสานงานติดต่อ
ด้านทัศนศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ ลักษณะคำถามในส่วน
นี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งมีระดับน้ำหนักให้เลือก ๔ ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด
ปฏิบัติค่อนข้างมาก ปฏิบัติค่อนข้างน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุดหรือแทบไม่ได้ปฏิบัติเลย

๒. กิจกรรมที่วิทยาลัยจัด แล้วได้รับความสนใจและความสำเร็จมากที่สุด ลักษณะคำถาม เป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ ๔ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาททางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๒๕ โดยแบ่งเป็น ๕ ด้าน คือ

๑. ด้านการดำเนินงานและวิธีการทำงาน
๒. ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย
๓. ด้านบุคลากร
๔. ด้านปัญหาและอุปสรรคด้านวิชาการ
๕. ด้านปัญหาทั่วไป

โดยมีลักษณะคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มี ๕ ระดับ คือ มีปัญหามากที่สุด มีปัญหาค่อนข้างมาก มีปัญหาค่อนข้างน้อย มีปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหาเลย และไม่ทราบข้อเท็จจริง

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะคำถาม เป็นแบบเลือกตอบ และปลายเปิด

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่วิทยาลัยได้จัดให้มีขึ้น ในปีการศึกษา ๒๕๒๕ ลักษณะคำถาม เป็นแบบปลายเปิด

ตอนที่ ๓ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาททางด้านวัฒนธรรมของวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๒๕ ลักษณะคำถาม เป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบระบุปัญหาอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถาม

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปแจกแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองที่วิทยาลัยครูเขตภาคกลางทั้ง ๑๑ แห่ง และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จากแบบสอบถามทั้งหมด ๓๓๐ ฉบับ ได้รับคืน ๒๘๘ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๐๐ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบัน

วิทยาลัยครู	จำนวนแบบสอบถามที่		ร้อยละ
	ส่งไป	ได้รับกลับคืน	
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	๓๐	๒๗	๙๐
ธนบุรี	๓๐	๒๒	๗๓
สวนสุนันทา	๓๐	๒๔	๘๐
สวนดุสิต	๓๐	๒๗	๙๐
จันทเกษม	๓๐	๒๖	๘๖
พระนคร	๓๐	๒๔	๘๐
เพชรบุรีวิทยาลัย	๓๐	๒๖	๘๖
เทพสตรี ลพบุรี	๓๐	๒๖	๘๖
พระนครศรีอยุธยา	๓๐	๒๒	๗๓
ฉะเชิงเทรา	๓๐	๒๔	๘๐
จันทบุรี	๓๐	๓๐	๑๐๐
รวม	๓๓๐	๒๔๘	๘๗

ส่วนแบบสัมภาษณ์นั้น ได้นำไปสัมภาษณ์หัวหน้าฝ่ายแผนงาน เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา จำนวน ๖ วิทยาลัย โดยการแบ่งตามเขตภูมิศาสตร์ ได้แก่ วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูจันทบุรี วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูพระนคร และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา จากวิทยาลัยทั้ง ๖ วิทยาลัย ๆ ละ ๓ คน รวมเป็น ๑๘ คน ได้แบบสัมภาษณ์กลับคืนทั้งหมด ๑๘ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งสิ้น ๒๕๔ ฉบับ จากทั้งหมด ๓๓๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๗ มาทำการวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percent) และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในด้านวิธีดำเนินการ ลักษณะงานและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) แล้วจัดอันดับ และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

๓. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ปัญหาและอุปสรรคในการแสดงบทบาททางด้านวัฒนธรรม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

อนึ่งในการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) นั้น ผู้วิจัยยึดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๐๐ หมายความว่า ปฏิบัติมากที่สุด หรือเป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐ หมายความว่า ปฏิบัติค่อนข้างมาก หรือเป็นปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐ หมายความว่า ปฏิบัติค่อนข้างน้อย หรือเป็นปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐ หมายความว่า ปฏิบัติน้อยที่สุด หรือแทบไม่ได้ปฏิบัติเลย หรือ เป็นปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหาและอุปสรรคใด ๆ เลย

การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ทั้ง ๓ ตอนนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยเขียนเป็นความเรียง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

๑. หาค่าร้อยละ ใช้สูตร

ร้อยละของรายการใด ๆ $= \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ ทั้งหมด}}$

๒. หาค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{X}) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

๓. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย